

SZIESZTA

SZERKESZTI: WERNER KRISZTINA

Híres hírhedtek

A Csillagban és az államfogházban egyaránt sok híres és hírhedt személyiség raboskodott, így Szálasi Ferenc és Rákosi Mátvás is. A mészárost, Magda Marinkót is megemlíthetjük.

múltidéző

A GYLKOLÓGÉP MEG VOLT GYŐZŐDVE RÓLA, A NYAKA OLYAN ERŐS, HOGY TÚLÉLI AZ AKASZTÁST

Richter Richárd ámokfutása a Csillag börtönben

Richter Richárd rab huszonöt évvel ezelőtt, 1984. október 19-én három művezetőt megölt, hármat pedig megsebesített titokban készített késével a szegedi Csillag börtön bútorgyárában. A rémtörténetet – amihez hasonló se előtte, se azóta nem történt – mindenki ismeri a börtönben, amelynek udvarán akasztották fel **Richter Richárdot**.

A SZEGEDI BÖRTÖN

Létrehozására az 1881. évi LVIII. törvény-cikk intézkedett. 1882. év márciusában kezdtek meg a létesítendő börtönhöz tartozó fogházépületek, a börtönfelügyelői lakások és a törvénytörési palota építését. Egy év múlva, 1883 májusára elkészült a 200 fogoly befogadására alkalmas, kulcs alaprajzú két fogházépület, valamint a börtönfelügyelői lakások.

KRIMINALISZTIKA
SZABÓ C. SZILÁRD

– Az a pénteki nap is úgy indult, mint egy átlagos munkanap. A fogvatartottak reggel fegyőri kísérettel átmentek az alagúton a Csillag börtön szomszédságában lévő bútorgyárba. A rabok egyébként a mai napig az alagúton át járnak oda dolgozni. Délelőtt egy fogvatartottat hallgattam ki a börtön igazgatási szolgálatán egy fegyelmi ügyben, amikor jött a hír: valaki több embert is megszúrta a bútorgyárban. Azonnal elindultam a helyszínre. Az alagútban félúton találkoztam két fegyőrrel, akik megbilincselve hozták a ziháló és hörgő Richter Richárdot – emlékezett vissza az 1984. október 19-én történetekre Puljer Fülöp, aki őrnagyi rangban, biztonsági tisztként szolgált a Csillag börtönben.

ELREJTETT KÉSEK

A ma 69 éves férfi elmesélte, hogy Richter ámokfutása körülbelül 4 percig tartott. A 28 éves Richter Richárd a bútorgyárban készített magának késeket vasle-

mezéből, amiket elrejtett. Amikor a művezetője felszólította, hogy dolgozzon rendesen, ne vonja ki magát a munka alól, sértegetni kezdte a művezetőt, és megtagadta az utasítását. Az irodába kísérték, de amikor meglátta, hogy a főművezető kezében egy összecukható gumibot van, elfutott a szerelőüzembe, ahol korábban elrejtett két kést. – Frank Tibor művezető éppen egy fogvatartottnak magyarázta egy tervrajz felett, hogyan kell elkészíteni a következő bútort, amikor Richter hátulról leszurta. Frank a

események rendkívüli gyorsasággal történtek, és a gyárban tapasztalható nagy zaj miatt sokan nem is tudták, mi történik. Richternek kedvezett az is, hogy a bútorgyáron belül nem tartózkodott fegyveres őr, és a jelzőrendszer is hiányzott.

ÚJABB ROHAM

Richter Richárdot bíróság elé állították, ám úgy tűnt, hogy nem tudják elítélni. Az eljárás ideje alatt ugyanis két szöveget lenyelt, egyet pedig a hasába szúrta. – Ez akkor történt, amikor megint rájött a roham, és gumiszobába zártuk. Ennek a fala párnázott, akár csak az elmeorvosintézet dühöngői. Bár Richter itt is bilincsen volt, a falra erősített kárpitból kihúzta a szöveget. Már több sebből vérzett,

„Már több sebből vérzett, amikor rátaláltunk, és beszállítottuk a klinikára. Svájcából hozattunk gyógyszert, hogy megmentjük az életét. Tudtuk, meg kell gyógyítani ahhoz, hogy úgymond akasztható állapotban legyen.

Puljer Fülöp

helyszínen meghalt. Richter folytatta ámokfutását. Tóth András művezetőnek a hasába dobta az egyik kését, majd a másikkal kétszer nagy erővel megszurta. Tóth november 24-én a kórházban halt meg. Richter eszelősen rohant tovább a gyárban, s aki az útjába került vagy próbálta feltartóztatni, azt megszurta, majd félrelökte. Nagy Ferenc művezetőt kétszer szúrta hasba. Ő október 25-én halt meg a kórházban. Ekkor már több elítélttársa is üldözte. Amikor látta, hogy nem tud tovább menekülni, átadta a késeket Tapodi János főművezető-helyettesnek – idézte fel a négy szörnyű perc történetét Puljer Fülöp, aki egy fiatal ügyésszel, akinek már nem emlékszik a nevére, hallgatta ki közvetlenül a mészárlás után Richter Richárdot, aki elmondása szerint végig nyugodt volt. A gyilkológép csak azon sajnálkozott, hogy Frank Tibort is megölte, akit pedig kedvelt. A Csillagban annyira tartottak az újabb rohamtól, hogy Richter kezéről le sem vették a bilincset, ruháját az elkülönítőben ollóval vágták le róla. Felvetődik a kérdés, miért nem tudták azonnal megfékezni Richtert. Az egyik magyarázat szerint azért, mert az

amikor rátaláltunk, és beszállítottuk a klinikára. Svájcából hozattunk gyógyszert, hogy megmentjük az életét. Tudtuk, meg kell gyógyítani ahhoz, hogy úgymond akasztható állapotban legyen – mondta az egykori biztonsági tiszt. Richter három hétig feküdt a klinikán, ahol különleges őrzetet kapott. Amellett, hogy végig az ágyhoz bilincselték, többen is vigyáztak rá.

HAJNALI AKASZTÁS

Bár Richter legyöngült és tíz kilót fogyott a kórházban, így is rendkívül veszélyesnek ítélték őrzői. A bírósági tárgyaláson kezét és lábát nem bilincsen, hanem lakatokkal lezárt vaslánc szorította össze. Richter a tárgyalás során leginkább csak közömbösen bámult maga elé, csak akkor szólt, ha kifejezetten hozzá intézett valaki kérdést. Ez a közömbösség néha megtört: az ellene valló rabtársakat azzal vádolta meg, hogy különböző kedvezmények ellenében mondanak rosszakat róla. A védő mi mást is tehetett a tények ismeretében, mint Richter kóros elmeállapotára alapozta védekezését. Ám ez a próbálkozás sem vezetett semmilyen eredményre, a bírói tanács, mérlegelve az összes tény, arra a megállapításra jutott, hogy Richter Richárd tettének végrehajtásakor pontosan fel tudta mérni annak következményeit, tehát büntetőjogilag felelősségre vonható. Ez meg is történt, mind az első fokon eljáró Csongrád Megyei Bíróság, mind pedig a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága halálra ítélte Richter Richárdot. – Nekem többször elmondta, s meg volt győződve róla, a nyaka olyan erős, hogy ki fogja bírni az akasztást, ami után kegyelmet

Richter Richárd a bíróságon. A gyilkológép vasba verve ülte végig a tárgyalást. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

KI VOLT RICHTER RICHÁRD?

Richter Richárd – akinek Puljer Fülöp szerint nem volt köze a circuszos Richter familiához – kilencévesen állami gondozásba került, ahonnan gyakran megszökött. Tíz testvére volt, ilyenkor náluk rejtőzött el. Többször állt bíróság előtt különböző vagyon elleni bűncselekmények miatt. Egy kocsmai verekedés alkalmával hasba szúrta áldozatát. Emiatt 7 évet kapott. Kevesebb mint 3 éve volt hátra a büntetésből, amikor meggyilkolta a művezetőket. Puljer Fülöp csendes embernek ismerte meg Richter Richárdot, aki mindennap szásasával nyomta a fekvőtámaszokat, cellatársait emelte a székekkel együtt, vagy seprűnyélre ültette őket, és fekvő negyvenszer-ötvenszer kinyomta a rabokat. A 160 centis, csupa izom Richter csendes volt ugyan, de az egykori biztonsági tiszt elmondása szerint olyan, aki bármikor robbanhat, mert tele volt gyűlölettel a világgal szemben. A börtönpszichológusi jellemzés szerint Richter nem tudta sem elhárítani, sem feldolgozni a feszültséget, ezért kivetítette a környezetére, és úgy élte meg a dolgokat, hogy mások csak ártani akarnak neki. Puljer elmondta: Richternek az volt a kényszerképzelete, hogy meg akarják mérgezni a börtönben. Ezért aztán a tésztán kívül nem nagyon evett semmit, a húst és a többi ételt a társainak adta.

Puljer Fülöp őrnagyi rangban, biztonsági tisztként szolgált a Csillag börtönben. A SZERZŐ FELVÉTELE

A szegedi Csillag

kap – mesélte Puljer Fülöp. Richter egyébként a kivégzése előtt 11 órával tudta meg, hogy az Elnöki Tanács elutasította a kegyelmi kérvényét.

1985. február 26-án, kedden hajnali fél 5-kor hurkolták Richter Richárd nyakára a csomót a Csil-

lag börtön akasztóudvarán. Az akasztásoknál beállították az udvarba teherautókat is, mert ha nagyon kiabált az elítélt, beindították a motorokat, hogy a többi fogvatartott ne hallja, mit üvölt a halálraítélt. Richter Richárd nem kiabált. Szó nélkül ment a bitó alá.

Az utolsó kivégzés

1964-ben, szintén a bútorgyárban, két fogvatartott szökési kísérlete során halálra verte az üzem egyik művezetőjét. A gyilkosokat elfogták és halálra ítélték. Pósa Istvánt és Less Istvánt félórás különbséggel akasztották fel a Csillagban. A legenda szerint amikor vitték Pósa, Less utánakiabált: „Komám, én még élek egy fél óráig!” A Csillag akasztóudvarán Kókai Barnabást végezték ki utoljára, 1987. szeptember 3-án. Kókai előbb megölt egy festőnőt, majd Szentes környékén megérőszakolt és megölt egy nőt, akire később rágyújtotta a tanyát, hogy eltüntesse a nyomokat.